

Over Franse en Spaanse dappere helden: leerlingen activeren met literatuur

Algemene informatie

Leerdoelen en succescriteria

Leerdoelen Spaans

De leerlingen leren:

- Kort en eenvoudig online communiceren in het Spaans;
- Korte teksten in geïllustreerde verhalen begrijpen;
- Thema's en personages beschrijven;
- Kort en eenvoudig de eigen mening over een literaire tekst verwoorden.

Leerdoelen Frans

De leerlingen leren:

- Online communiceren over ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen;
- Het plot van eenvoudige romans met een duidelijke verhaallijn volgen;
- De belangrijkste gebeurtenissen beschrijven, het belang ervan en het verband ertussen leggen;
- De eigen mening en gevoelens verwoorden;
- Een recensie schrijven over een film, boek of toneelstuk en de tekst afstemmen op het publiek voor wie zij de recensie schrijven.

Succescriteria Spaans

De leerlingen kunnen (A1):

- Een eenvoudige groet online plaatsen en gebruikmaken van standaardconventies (aanhef + afsluiting) en emoticons;
- In eenvoudige zinnen en met behulp van een woordenboek vertellen waar een literaire tekst over gaat en wat zij van de tekst en de personages vinden;

- Losse woorden uit de tekst gebruiken om in eenvoudige zinnen een samenvatting te maken van de gelezen tekst;
- Enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen gebruiken;
- Enkele vertrouwde woorden en korte zinnen redelijk correct spellen.

Succescriteria Frans

De leerlingen kunnen (B1):

- Redelijk vloeiend een heldere beschrijving geven in de vorm van een samenhangende lineaire opeenvolging van punten;
- In enig detail online reageren op commentaren van anderen;
- De structuur en de conventies van een recensie correct toepassen;
- De persoonlijkheid van een personage beschrijven;
- De emoties die zij hebben ervaren op een bepaald moment in een verhaal beschrijven, bijvoorbeeld de punten in een verhaal waar zij zich zorgen maakten om een personage, en uitleggen hoe dat kwam;
- Elementaire woordenschat gebruiken over vertrouwde onderwerpen, hoewel lexicale beperkingen soms zorgen voor herhaling en ongepaste formuleringen;
- Met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruikmaken van veelgebruikte grammaticale structuren;
- Een beperkt aantal cohesie-bevorderende elementen gebruiken om zinnen met elkaar te verbinden;
- Spelling correct genoeg gebruiken om de tekst te kunnen volgen.

Aanleiding

We vinden het belangrijk dat leerlingen leren hun eigen mening in een vreemde taal te verwoorden. Werken met literaire teksten leent zich goed voor activiteiten waarmee leerlingen dat kunnen oefenen.

In de wereld van nu is het van belang dat leerlingen op een adequate en effectieve manier leren omgaan met online communicatie in een vreemde taal en het correcte taalgebruik daarbij leren gebruiken. Daarom maken we in deze lessenserie gebruik van online communicatie.

Door deze lessen samen te ontwerpen, hebben we kunnen reflecteren op de ontwikkeling van de leerlijn van A1 tot B1. Het feit dat het om twee verschillende talen ging, maakte het juist interessanter om verbanden tussen onze lessen te zoeken.

Taal

Spaans en Frans

Leerjaar/type opleiding	
2 MHV (Spaans) en 4 VWO (Frans)	
Context	
<p>2 MHV: Zeer heterogene groep. ERK-beheersingsniveau varieert tussen pre-A1 en gevorderd (er zijn native speakers in de klas). De leerlingen hebben enkele basisteksten gelezen in het Spaans. Ze hebben nog geen kennism gemaakt met Spaanse literatuur.</p> <p>4 VWO: Homogene groep. Niveau van de leerlingen varieert tussen A2+ en B1. De leerlingen hebben kennism gemaakt met literaire Franse teksten.</p>	
Aantal lessen	
Spaans (A1): 2 lessen van 50 minuten Frans (B1): 10 lessen van 50 minuten	
Uitvoering	
Materialen/hulpmiddelen	
Spaans: <ul style="list-style-type: none"> • Literair werk met activiteiten: hoofdstuk uit don Quijote aangepast op leeftijd en taalniveau; • Woordenboeken/online vertaler; • Device (iPad/chromebook); Voorbeelden van output. 	Frans: <ul style="list-style-type: none"> • Literair werk met activiteiten: integrale tekst van 'Un sac de Billes' van Joseph Joffo (1973) en verfilming van christian Duguay (2017); • Woordenboeken/online vertaler; • Device (iPad/chromebook); • Voorbeelden van output.

Vorbereiding door de leraar

Spaans:

- Tekst met activiteiten online zetten;
- Genoeg uitgeprinte teksten voor klassikaal lezen;
- Leerdoelen en succescriteria helder op een rij hebben;
- Voorbeelden van gewenste output zoeken (evt. uitgeprint).

Frans:

- Uitdelen van het literaire werk aan de leerlingen;
- Leerdoelen en succescriteria helder op een rij hebben;
- Drie voorbeelden van recensies over een literair werk zoeken;
- Format maken: wat is een goede recensie?

Lesopzet

Beide lessenseries volgen dezelfde globale opzet, met verschil in uitwerking en niveau:

Introductie en feed up

- Inleiding over het literaire werk:
 - Bespreking over de auteur, zijn historische en sociale context en de roman.
- Leerdoelen en succescriteria verhelderen, opdrachten toelichten:
 - leerlingen formuleren in groepjes succescriteria aan de hand van voorbeelden;
 - leerlingen bespreken daarna de succescriteria met de hele klas; met hulp van de leraar stellen ze een gezamenlijke lijst samen.

Aan het werk

Leerlingen maken de opdracht.

Feedback

In de lessenserie vindt minimaal één feedbackloop plaats op de kladversie van de producten van de leerlingen. In deze fase gebruiken we verschillende activiteiten en strategieën, bijvoorbeeld de strategie C3B4ME (see three before me): leerlingen moeten hun vraag of opdracht eerst met drie medeleerlingen bespreken voordat ze de leraar betrekken. Leerlingen leveren uiteindelijk hun eindproduct in ter beoordeling.

Feed forward

Leerlingen leren reflecteren op hun producten aan de hand van verschillende activiteiten:

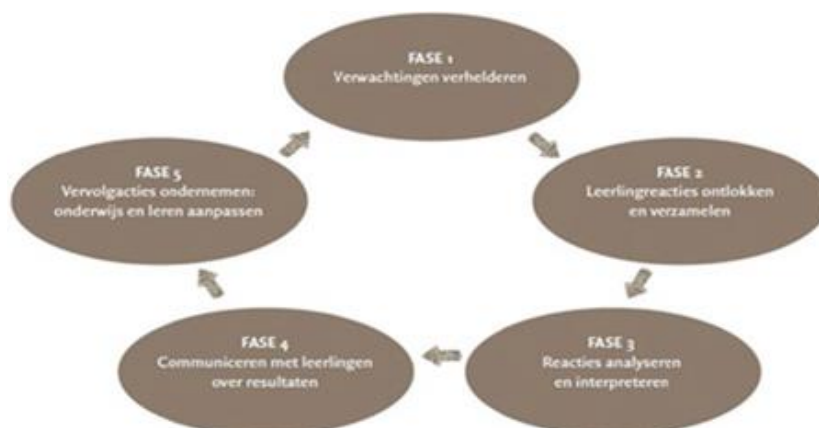
- Een digitale exit-ticket in Google Forms waarop leerlingen aan het eind van de les één vraag beantwoorden. De vraag is afhankelijk van de fase waarin leerlingen zich bevinden in hun opdracht:
 - Werken ze aan deelopdrachten, aan de kladversie of aan het eindproduct?
 - Hoe ver staan ze van de succescriteria, moeten ze hun eigen planning aanpassen, en zo ja hoe?Hieronder (zie 'Evaluatie ervaringen leerlingen/studenten') hebben we enkele vragen opgenomen die we gebruikt hebben.
- Het bijhouden van een portfolio, waarover de leerling regelmatig gesprekken voert met de leraar.

In de bijlage hebben we de uitwerking van de lessen voor Spaans toegevoegd.

Evaluatie van de lessenserie

Evaluatie van de doelen van de docent

Deze lessenserie heeft een formatieve insteek. Wat we essentieel vinden is de dialoog tussen de leerlingen onderling en tussen leerlingen en docent over de gewenste situatie, waar de leerling staat ten opzichte van de gestelde doelen en hoe hij zijn doelen kan bereiken en wat en wie hij daarvoor nodig heeft. We hebben deze lessenserie ontwikkeld en daarna geëvalueerd met gebruik van dit model:

De formatieve toetscyclus: wat doet de docent in de klas? (Baartman & Gulikers, 2017)

Fase 1: de docent verheldert leerdoelen en deelt de criteria voor succes ⇒ bijvoorbeeld door leerlingen aan de hand van voorbeelden van recensies te laten reflecteren op waar een goede recensie aan moet voldoen.

Fase 2: de docent ontlokt en verzamelt leerlingreacties, realiseert effectieve discussies, taken en activiteiten die bewijs leveren voor leren.

Fase 3: de docent analyseert en interpreteert de reacties van leerlingen, geeft feedback gericht op verder leren ⇒ bijvoorbeeld door opmerkingen op de schrijfp opdrachten op een los blaadje te schrijven en leerlingen opdracht en feedback te laten koppelen.

Fase 4: de docent communiceert met leerlingen over de resultaten, activeren van leerlingen als belangrijke informatiebronnen voor elkaar.

Fase 5: de docent onderneemt vervolgacties om onderwijs en leren aan te passen, activeert leerlingen in het stimuleren van eigenaarschap over het eigen leren ⇒ leerlingen voegen hun steeds betere versies van hun opdracht toe in hun portfolio. Daardoor zien ze hoe ze het werk beter hebben gemaakt.

Evaluatie doelen

Aan het einde van de lessenserie bespreken we binnen de vaksectie de behaalde resultaten en de zelfevaluatie van de leerlingen. Dat doen we om na te gaan of:

- Leerlingen de doelen hebben bereikt die wij wilden dat ze zouden bereiken;
- Wij teksten, activiteiten en doelen moeten aanpassen voor het volgende project.

Evaluatie ervaringen leerlingen

Reflectie door middel van een exit-ticket in Google Forms.

Voorbeeldvragen:

Feedback

- Geef een voorbeeld van iets nieuws dat je geleerd hebt;
- Geef in de *rubric* in het rood aan waar je was aan het begin van de lessenserie en in het groen waar je nu staat;
- Wat vond je van de opdracht?
- Was er voldoende hulp?

Feed forward

- Geef een voorbeeld van wat je de volgende keer gaat doen om moeilijke woorden beter te begrijpen;
- Geef een voorbeeld van wat je de volgende keer anders gaat doen om de opdracht goed te maken;
- Noem twee persoonlijke leerdoelen voor de volgende lessenserie;
- Vertel één ding dat je de volgende keer in ieder geval goed wil doen;
- Geef een voorbeeld van iets wat jou nu goed gelukt is.

ERK

Voor de ontwikkeling van deze lessenserie hebben we de volgende ERK-schalen gebruikt:

- Onlineconversatie en -discussie;
- Lezen als vrijetijdsbesteding;
- Analytische en kritische waardering van creatieve teksten;
- Een persoonlijke reactie geven op creatieve teksten (waaronder literaire);
- Creatief schrijven.

Voor de beschrijving van de succescriteria hebben we ons gebaseerd op de volgende ERK-schalen (Spaans A1, Frans B1):

- Beheersing van de woordenschat;
- Grammaticale nauwkeurigheid;
- Orthografische beheersing;
- Sociolinguïstische trefzekerheid;
- Thematische ontwikkeling;
- Coherentie en cohesie.

Auteurs

Cristina Garcia Pérez,
onderwijsmaker MVT en vakexpert
Spaans onderbouw, academie Tien
Utrecht, examinator DELE.

Katelijne Leijten-Roos, docent
Frans, LinQ-coördinator en
stagebegeleider, KSE Etten-Leur,
examinator DELF-DALF,
communitymanager Frans Digischool.

Bijlage: Voorbeeld les Spaans en rubric

Introductie

Dit schooljaar gaan we kennismaken met een bekend Spaanstalig boek: Don Quijote. Per periode gaan we een hoofdstuk uit het boek lezen dat met de grote vraag van de periode te maken heeft.

In deze periode gaan we Don Quijote meemaken als hij terug naar huis komt na een aantal avonturen.

Glosario

Maese: meneer

Plaza: plein

Vecino: buurman

Maravillado: verwonderd, verbluft

Encantador: tovenaar

Hazaña: heldendaad, topprestatie

Capítulo VI: Regreso de Don Quijote a su aldea

Señor: Sí señora, le he visto con mis propios ojos. Viene con el cura y maese (1) Nicolás.

Sobrina: ¿Es posible? ¡Qué alegría!

Hermana: ¡Gracias a Dios! ¡Nuestros buenos amigos nos lo traen al fin!

(Chicas cantando)

Pastor que vas a la sierra,
dime si has visto a Marcela.
Tiene la cara morena,
los ojos endinos,
la boca pequeña, pequeña Marcela,
pequeña Marcela.

Niño 1: ¡Viene el caballero andante!

¡Viene don Quijote!

Niño 2: ¡Lo traen en un carro!

(En casa)

Sobrino: ¡Vamos!

Señor: Viene en una jaula

Hermana: ¿En una jaula?

Señor: Sobre un carro tirado por
bueyes. Sobrino: ¡Cielos!

Hermana: ¡Pobre don Alonso! Lo
traen como a un...

Sobrino: ¡Pronto! ¡Una silla!

Señor: ¡Voy, voy!

Don Quijote y sus acompañantes entraron en el pueblo a mediodía y la gente estaba toda en la plaza (2), por mitad de la cual atravesó el carro de don Quijote. Acudieron a ver todos lo que en el carro había. Y cuando conocieron a su vecino (3), quedaron maravillados (4).

Gente: Pobre don Alonso.

Gente: Sancho Panza viene con él.

Sancho Panza: ¡Hola vecinos!

Cura: ¡Dejen paso! ¡Dejen paso!

Nicolás: Ja ja ja. ¡Vaya recibimiento! Ja
ja ja

Niño: ¿Por qué traen a don Alonso en
un carro?

Carretero: ¿Por qué no se lo preguntas
a él?

Don Quijote: Voy en este carro por culpa de un mal encantador (5), el cual, envidioso de mi fama, me ha puesto así. ¡Pero no le servirá de nada! ¡Porque yo haré tales hazañas(6) que mi nombre será conocido en toda la tierra!

Ejercicios

Ejercicio 1

Bekijk dit filmpje en lees mee:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZychW8cSWLs>

Ejercicio 2

- Onderstreep de woorden die je kent in het groen;
- Onderstreep daarna de woorden die je denkt te kennen en zoek ze op op www.mijnwoordenboek.nl;
- Welke betekenis(sen) had je goed? Hoe heb je het kunnen raden?

Ejercicio 3

Vertel in het Nederlands in je eigen woorden waar dit hoofdstuk over gaat. Gebruik minimaal 30 woorden.

Ejercicio 4

Geef antwoord op de volgende vragen:

- Waarom denk je dat Sancho Panza blij is?
- Wat denk je dat er gaat gebeuren met Don Quijote?

Ejercicio 5

Beantwoord de volgende vragen in het Spaans?

- ¿Te gusta el capítulo?
- ¿Qué capítulo te gusta más? Por qué?
- ¿Describe el pueblo en el que vive Don Quijote. Usa un mínimo de 15 palabras.
- ¿Describe a uno de los siguientes personajes: Sancho Panza, Hermana, Sobrina. Usa un mínimo de 15 palabras.

Ejercicio 6

Vul de rubric in:

- Geef aan welk niveau je denkt te hebben: kan je dat wel, moet je dat nog ontwikkelen of ben je expert?
- Leg uit in je eigen woorden in het Nederlands waarom je dat denkt.
- Vertel in je eigen woorden hoe je gaat proberen het niveau te verbeteren in de volgende periode.

Ejercicio 7

Lever je antwoorden in een e-mail in het Spaans in bij de leraar via MagisterMe:

- Vertel waarom je schrijft (bijvoorbeeld 'hierbij mijn opdrachten');
- Begin en sluit je e-mail in het Spaans af;
- Reageer vervolgens op de e-mail van je leraar nadat hij/zij je feedback heeft gegeven op je antwoorden.

Rubric Don Quijote			
Leerdoel	Nog in ontwikkeling	Ik beheers het	Ik ben expert
Ik kan korte teksten in geïllustreerde verhalen begrijpen.		Ik kan het verhaal globaal begrijpen als ik de afbeeldingen gebruik om de inhoud te raden.	
Ik kan thema's en personages beschrijven. Ik kan kort en eenvoudig mijn eigen mening over een literaire tekst verwoorden.		Ik kan in eenvoudige zinnen of losse woorden vertellen waar de tekst over gaat, mede dankzij het filmpje, en een korte samenvatting maken. Ik kan standaardzinnen gebruiken om <u>één personage te beschrijven</u> . Ik kan in losse woorden een <u>gebeurtenis beschrijven</u> (wat er met de hoofdpersoon gebeurt). Ik kan mijn <u>mening</u> geven en de juiste woorden en zinnestelsels gebruiken om aan te geven wat ik (niet) leuk vind. Ik kan in eenvoudige zinnen vertellen wat ik van één van de personages en van de tekst vind. Ik kan zinnen met elkaar verbinden door de woorden 'y', 'pero' en/of 'porque' te gebruiken.	

		<p>Ik kan de meeste werkwoorden die ik gebruik goed vervoegen in de tegenwoordige tijd.</p> <p>Ik kan met losse woorden de tekst van deze en afgelopen periode met elkaar vergelijken. Ik kan daarbij de trappen van vergelijking op een goede manier gebruiken.</p> <p>Ik kan de woorden die ik ken redelijk correct spellen en de moeilijkere woorden fonetisch schrijven.</p>	
Ik kan kort en eenvoudig online communiceren in het Spaans.		<p>Ik kan gebruikmaken van standaardconventies: aanhef, afsluiting, emoticons.</p> <p>Ik kan iemand online groeten met standaarduitdrukkingen.</p> <p>Ik kan op een online bericht reageren door middel van standaarduitdrukkingen en emoticons, zoals bedanken, laten weten dat ik iets heb begrepen.</p> <p>Ik kan de woorden die ik ken redelijk correct spellen en de moeilijkere woorden fonetisch schrijven.</p>	

Strategieën	Nog in ontwikkeling	Ik beheers het	Ik ben expert
<p>Ik kan verschillende strategieën gebruiken om de betekenis van onbekende woorden te raden.</p>		<p>Ik kan de betekenis van een woord raden als het woord op een ander woord lijkt in een taal die ik al ken.</p> <p>Ik kan de betekenis van een woord raden door de rest van de zin te lezen (de betekenis die ik bedenken past het beste bij de zin).</p> <p>Ik kan de betekenis van een woord raden omdat het lijkt op een woord dat ik in het Spaans al ken.</p> <p>Ik kan de betekenis van een woord raden dankzij de plaatjes.</p>	